

Mads-en soldat fra -48

Da jeg for nogle år siden begyndte at dykke ned i min families historie på min fars side, fik jeg fra min kusine en æske med en mængde gamle fotografier og et af dem, kan I se her. Det er Mads Clausen og kone og to børnebørn. Men hvem var Mads Clausen, det vidste jeg ikke? Han hed jo ikke Johansen, som var min fars familienavn. Ved hjælp fra kirkebøger og folketællinger fandt jeg til sidst ud af, at det var Mads fra Strarup ved Gislev. Hvordan familieforholdet var, vil jeg ikke trætte jer med, for det er lidt indviklet, og det er ikke det, der er det væsentlige her, men det forhold at Mads deltog i Treårskrigen fra 1848 - 1851.

Mads lå allerede inde som soldat, da krigen, brød ud og havde på det tidspunkt været soldat i 3 år. Det var ikke noget morsomt liv for de menige soldater blev af officererne betragtet

som “dumme

bondeknolde” og disciplinen var hård om jo egentlig er en borgerkrig, brød ud i marts 1848. Danmark bestod dengang af selve moderlandet samt hertugdømmerne Slesvig, Holsten og Lauenborg (Helstaten), og da revolutions- og frihedsfeberen rasede i mange af Europas lande efter revolutionen i Frankrig, fik den tyske befolkning i især Holsten også mod på at prøve at løsrive sig fra Danmark.

Hele problematikken omkring hertugdømmerne er meget rodet affære og svær at forstå og forklare, så den aldeles indviklede situation er måske bedst blevet karakteriseret af den engelske udenrigsminister Lord Palmerstone, der af dronning Victoria blev bedt om at forklare den slesvig-holstenske problematik. Ifølge overleveringen lød svaret, at der kun var 3 personer, der forstod problemet: den første var dronningens prinsegemal, Albert. Men han var død. Den anden var en tysk professor. Han var imidlertid blevet sindssyg. Endelig var der Lord Palmerstone selv. Men han havde glemt det!

Reservesoldater fra 1848 på marchen; maleri af Nicolai Habbes (1859)

Mads samt hele 5. infanteristbrigade befinder sig ved krigudbruddet ved Kolding, og sætter sig nu i hurtig bevægelse mod Slesvig og Dannevirke. For infanteristerne vedkommende foregik marchen sydpå til fods.

Sådan som maleriet viser, forgik marchen mod Slesvig så afgjort ikke. Hele maleriet emmer af den nationalromantiske “Ånden fra 48”, og vi får den for fuld styrke. Glade rød/hvide soldater, der vinker begejstret, for nu skal Tysken ha’ dada, selv om et par stykker af dem ikke ser ud til at være i rigtig kampform. En ung lyshåret pige tilbyder soldaterne mælk og måske også lidt stærkere drikke. To nysgerrige børn er også troppet op for at se de flotte soldater. Og i baggrunden - selvfølgelig en kæmpehøj - så bliver det ikke mere dansk! Ja, det er ren teater.

Det var så absolut ingen spøg at være i “Kongens Klær” i 1848. Disciplinen var hård og nådesløs, og man skulle ikke gøre meget opmærksomhed på sig selv, før hammeren faldt, og den faldt hårdt. Spark og slag hørte med til dagens orden.

Hvordan Mads oplever krigen, ved jeg ikke noget om, ej heller hvilken rolle han spillede i de slag hans kompagni deltager i.

Først slaget ved Mysunde, derefter slaget ved Slesvig og til sidst slaget ved Isted.

Slaget ved Slesvig

Slaget ved Isted

Ud fra de efterladte papirer er det lidt svært at danne sig et indtryk af hans tid som soldat. Han skriver breve hjem til familien, hvoraf et fra Lille Dannevirke er gemt. Der er også permissions papirer (han fik altså orlov i løbet af krigen). Men det vigtigste af alt. Han overlever krigen.

Brev fra Mads Clausen fra Lille Dannevirke.

Hjemkomsten

Tryk på Otto Baches maleri og gå opdagelse. Kan du finde H.C.Andersen?

Det er nok ikke helt den hjemkomst Mads får, da han vender hjem til Straup. Familien er selvfølgelig glad for, at han overlevede, men så fortsætter det slidsomme liv som husmand som før krigen. Han lever et stille liv som husmand resten af sit liv. Nogen dans på roser har der absolut ikke været tale om, det vidner et lånepapir 1847 og han måtte også i 1864 betale krigsskat på 90 rigsdaler.

Ved folketællingen i 1890, hvor han er 70 år gammel, bor han stadig i huset i Strarup, nu opført som slægtning og han dør 81 år gammel i 1901.

Nogen tak for sin indsats som soldat fik han aldrig fra staten. Men i 1876 får soldaterne fra Treårskrigen og krigen i 1864 dog mulighed for at erhverve sig en erindringsmedalje, men vel at mærke for egen regning!

Og det er den medalje som Mads stolt bærer på reversen på det lille foto.

Det lille husmandssted på Strarup Mark

*

Blandt fotografierne fra familien var dette fra Dybbøl Mølle. Ingen dato og ingen navne. Men vi kan da godt fantasere lidt, så det kunne måske være Mads og familie, som skulle se, hvor han kæmpede i 1848.

Andre af datidens malere anslå
følelsesmæssigt måske er lige ve

Ånden fra 48 og hvad deraf fulgte

Efter sejren, eller rettere den uafgjorte kamp, rammes Danmark af en sand rus af uovervindelighed på den danske hærs vegne. Den danske “Jens” fejres bl.a. ved Bissens statue af landsoldaten i Fredericia, og sange som “Den gang jeg drog afsted”.

Slaget ved Dybbøl, Jørgen Sonne. Som det kan ses er de danske soldater i de noget upraktiske røde jakker og blå bukser. Men de er på vej ud og da de danske Jenser går i krig i 1864 er de i blå uniformer. (de af dem, der er heldige!)

Jo, de danske Jenser stormer frem og besejrer holstenerne. Danmark vinder krigen (dog kun fordi Prøjsen trækker sig ud), men det glemmer man hurtigt. Så da konflikten fortsætter med endnu en krig i 1864, tror landet, eller måske rettere sagt de toneangivende i København, at de danske soldater med “ånden fra 48” kan besejre, denne gang Bismarks Prøjsen. Det kunne vi selvfølgelig ikke, virkeligheden går efterhånden op for befolkningen og tabet af Sønderjylland bliver et nationalt traume. Opfattelsen af de to krige afspejles i datidens malerier. Borte er de lidt muntre “teatertableauer” og nu skildres soldaterlivet og krigen mere realistisk og tonerne i malerierne bliver mere mørke og dystre.

